

LABORE ET ZELO

Теорія та методика мистецької освіти

Обсяг: 5 кредитів ЄКТС

Семестр: I; Курс: перший

Дні, Час, Місце: згідно розкладу

Інформація про викладача

Ім'я	Канд. пед, наук, доц. Коваль Олена Віталіївна
Контакти	Е-mail: koval.olenav@gmail.com Тел.: 0463171984
Робоче місце	Кафедра музичної педагогіки та хореографії (ауд. 14, корп. 5)
Години консультацій	Середа 13.30–15.00

Опис курсу

Курс «Теорія та методика мистецької освіти» є одним із ключових в освітній програмі підготовки магістрів за предметною спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво), адже він дозволяє оволодіти сучасними методиками і технологіями викладання музичного мистецтва, організовувати освітній процес на основі сучасних наукових досягнень.

Вивчення навчальної дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОПП «Середня освіта (Музичне мистецтво)» сприяє досягненню здобувачами таких програмних результатів навчання:

ПРН 2. Уміння розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ПРН 3. Сприйняття та поширення знань через призму національних та загальнолюдських цінностей, толерантності, адаптивність до культурного середовища.

ПРН 4. Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

ПРН 5. Розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур.

ПРН 6. Уміння комунікувати, формувати і розвивати мовно-комунікативну компетентність учнів на уроках.

ПРН 7. Уміння планувати та організовувати ефективний освітній процес відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН 8. Уміння орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, ефективно використовувати цифрові технології в освітньому процесі та створювати нові електронні (цифрові) освітні ресурси.

ПРН 9. Уміння визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші

індивідуальні особливості учнів, формувати мотивацію, організувати пізнавальну діяльність, сприяти формуванню спільноти учнів, усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами, конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, пояснювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

ПРН 10. Уміння суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учасниками освітнього процесу та стейкхолдерами, уміння створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.

ПРН 11. Уміння організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.

ПРН 12. Уміння проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів, застосовувати наукові методи пізнання та інновації у професійній діяльності.

ПРН 13. Уміння планувати та організувати освітній процес з навчального предмету «Музичне мистецтво» та прогнозувати його результати.

ПРН 14. Уміння оцінювати та аналізувати результати навчання учнів, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності та визначати індивідуальні професійні потреби, визначати внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів.

ПРН 16. Уміння змодельювати клас як художньо-творче середовище та мистецький простір для реалізації художньо-творчого потенціалу учнів.

ПРН 18. Уміння популяризувати музичне мистецтво в процесі різноаспектної художньо-просвітницької діяльності, реалізовувати миротворчий та мистецько-педагогічний потенціал музичного мистецтва для утвердження гуманістичних цінностей в суспільстві.

ПРН 19. Уміння поєднувати теорію і практику музичного мистецтва в безпосередній музично-педагогічній діяльності.

ПРН 22. Демонструє розуміння основних тенденцій розвитку сучасної мистецької освіти та застосовує традиційні й інноваційні технології в музично-педагогічній та музично-виконавській діяльності.

Мета навчання

Метою вивчення дисципліни є формування загальних та фахових компетентностей магістрантів у галузі теорії та методики мистецької освіти, формування їх готовності до здійснення освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти на основі сучасних наукових досягнень, вивчення та узагальнення досвіду вчителів-практиків, усвідомлення необхідності постійного власного самовдосконалення.

Вивчення дисципліни «Теорія та методика мистецької освіти» забезпечить формування таких компетентностей, як:

ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).

ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання

проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

ФК 1. Здатність застосувати у конкретному спілкуванні знання мови, способи взаємодії з навколишніми й віддаленими людьми та подіями, навички роботи у групі, володіння різними соціальними ролями (мовно-комунікативна компетентність).

ФК 2. Здатність організувати освітній процес з навчального предмету «Музичне мистецтво» на основі сучасних наукових досягнень (предметно-методична компетентність).

ФК 3. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб організації освітнього процесу (інформаційно-цифрова компетентність).

ФК 4. Здатність враховувати вікові та інші індивідуальні особливості учнів при організації освітнього процесу керувати власними емоційними станами, етичним розвитком і вихованням учнів (психологічна та емоційно-етична компетентність).

ФК 5. Здатність до рівноправної та особистісно зорієнтованої взаємодії з учасниками освітнього процесу, колегами та стейкхолдерами, виконувати професійні функції, зважаючи на особливі потреби здобувачів освіти (компетентність педагогічного партнерства та інклюзивна компетентність).

ФК 6. Здатність планувати і реалізовувати освітній процес у спосіб, сприятливий для здоров'я і безпеки самої людини та здобувачів освіти (здоров'язбережувальна компетентність).

ФК 7. Здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів, розробляти, освоювати та втілювати педагогічні інновації в практику (проєктувальна та інноваційна компетентність).

ФК 8. Здатність визначити напрямок своєї діяльності, її конкретні цілі і завдання на кожному етапі освітнього процесу, і передбачати кінцевий результат, організувати освітній процес з навчального предмету «Музичне мистецтво» через залучення здобувачів освіти до певної роботи і співробітництво з ними в досягненні поставленої мети (прогностична та організаційна компетентність).

ФК 9. Здатність аналізувати та оцінювати ефективність освітнього процесу, навчальні досягнення здобувачів освіти та власну професійну активність (оцінювально-аналітична компетентність та рефлексивна компетентність).

ФК 11. Здатність мотивувати учнів до творчої діяльності та створювати невимущену творчу атмосферу на уроках (творчо-спонукальна компетентність).

ФК 13. Здатність здійснювати художньо-просвітницьку діяльність, розробляти і проводити музично-виховні заходи на високому мистецько-педагогічному рівні (загальнокультурна ціннісно-смилова компетентність).

ФК 14. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

ФК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології виконавської та музично-педагогічної діяльності.

Форми і методи навчання

– Курс викладається у формі лекцій (34 год), практичних занять (16 год) та самостійної роботи студентів (100 год). У процесі роботи викладач застосовуватиме інтерактивні методи, метод дискусії, симуляції, flipped classroom (перевернутий клас), гейміфікації, аналізу, синтезу, узагальнення; створення опорних конспектів.

Навчальна дисципліна передбачає використання: посібників із теорії та методики мистецької освіти, наукових статей; довідкових джерел: словників, енциклопедій тощо; персональних гаджетів; інтернет-ресурсів.

Організація навчання

Теми лекцій

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мистецька освіта України: проблеми теорії і практики	2
2	Інноваційні тенденції розвитку сучасної мистецької освіти	2
3	Інноваційний контекст систем та методик музичного виховання М. Монтесорі, Е. Жак-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Ш. Судзукі	2
4	Інноваційність методик М. Леонтовича, В. Верховинця, К. Стеценка, Б. Яворського	4
5	Готовність до інноваційної діяльності як професійна якість вчителя музичного мистецтва	2
6	Аналіз та оцінка навчальних досягнень учнів. Критерії ефективності освітнього процесу	2
7	Організація освітнього процесу на основі сучасних наукових досягнень	2
8	Моделювання художньо-творчого середовища та мистецького простору для реалізації художньо-творчого потенціалу школярів	2
9	Проблеми діагностики музично-творчого розвитку школярів	2
10	Моделі навчальні програми з мистецтва, музичного мистецтва для закладів загальної середньої освіти	4
11	Методичне забезпечення процесу мистецької освіти дітей в умовах НУШ	2
12	Аналіз, узагальнення та упровадження в практику роботи досвіду вчителів-новаторів	2
13	Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання	2
14	Післядипломна мистецько-педагогічна освіта в Україні	2
15	Самоосвіта та самовдосконалення вчителя музичного мистецтва. Освіта протягом життя	2
Всього		34

Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мистецька освіта України: здобутки і виклики XXI століття	2
2	Сутність і структура інноваційного процесу	2
3	Мистецько-педагогічна інноватика О. Я. Ростовського	2
4	Модель інноваційної діяльності вчителя музичного мистецтва	2
5	Імплементация освітніх стандартів у практику роботи школи	2
6	Особливості проведення діагностики музичного розвитку школярів в умовах реального навчального процесу	2
7	Технології дистанційної освіти: організаційно-методичні моделі	2

8	Школа як територія художньої творчості	2
Всього		16

Самостійна робота

№ п/п	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1	Основні поняття музично-педагогічної інноватики Типи педагогічних інновацій	8
2	Сучасні програми з музичного мистецтва та методики музичного виховання: синтез традиційного і інноваційного	12
3	Професійно-особистісний портрет вчителя музичного мистецтва	10
4	Планування та організація педагогічної діяльності та її результативність	10
5	Самоаналіз мистецько-педагогічної діяльності як умова підвищення її ефективності	10
6	Реалізація концепції національно-патріотичного виховання на уроках музичного мистецтва	10
7	Музично-просвітницька діяльність вчителя як запит суспільства і внутрішня потреба	10
8	Спільні позаурочні проєкти вчителя і учнів в контексті імплементації педагогіки партнерства	10
9	Технології дистанційної освіти: проблеми та перспективи	10
10	Впровадження особистісно-орієнтованих технологій в шкільну музичну освіту	10
Всього		100

Оцінка

- теми навчального курсу – 0-40 балів;
- самостійна робота – 0-10;
- ІНДЗ – 0-20 балів;
- екзамен – 0-30 балів.

Поточне оцінювання								ІНДЗ	Підсумковий контроль (залік)	Сума
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	20	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5			

Форми роботи	Вид роботи	Розподіл балів
Практичне заняття	Участь у роботі групи	0-2
	Участь у дискусії	0-2

	Головний доповідач/модератор питання	0-1
	РАЗОМ	0-5
ІНДЗ	Знання й розуміння теоретичного матеріалу	0-5
	Аналіз і оцінка інформації	0-5
	Побудова суджень	0-5
	Ілюстративний супровід тексту	0-2
	Оформлення роботи	0-3
	РАЗОМ	0-20

Політика курсу

- **Безпека** – понад усе.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час очного навчання ви під керівництвом викладача/викладачки повинні перейти до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час дистанційного навчання за вашим місцем перебування, ви маєте повідомити про це викладача/викладачку та перейти до безпечного місця.

- **Відвідування та / або участь** є важливим компонентом навчального процесу. Однак, якщо студент бажає навчатися дистанційно – всю навчальну діяльність, включно з виконанням і поданням для оцінювання завдань, можна здійснювати у дистанційному режимі.

Якщо ви не були присутні на занятті через сигнал «Повітряна тривога», узгодьте з викладачем дистанційну форму виконання завдання.

- **Переоцінка:** допускається переоцінка самостійної роботи з метою її покращення (в робочі години протягом тижня після отримання оціночного завдання, в усній формі). Практична та підсумкова робота не переоцінюється.

- **Перескладання** здійснюється згідно з діючим положенням про організацію освітнього процесу в університеті.

- **Академічна доброчесність та плагіат.** Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам Положення НДУ ім. М. Гоголя «Про академічну доброчесність» (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozenia_pro_akademichny_dobrochesnist.pdf). Всю заплановану роботу студенти виконують самостійно. У разі виявлення несамостійного виконання завдання, результат анулюється, а робота повертається студенту на переопрацювання з дотриманням правил академічної доброчесності.

- **Мобільні пристрої** на занятті використовуються з навчальною метою.

- **Поведінка в аудиторії.** Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/pravula_rozporiadky.pdf) університету, а також принципів і правил поведінки, визначених у Етичному кодексі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/etychkodeks.pdf).

- Вітається активність здобувачів із планування освітнього процесу та участь у неформальній освіті.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Горбенко С. С. Історія гуманізації музичної освіти: навчальний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Завалейко Д. Г., 2007. 348 с.
2. Завалко К., Фір С. Основи Орф-педагогіки: навчально-методичний посібник / під заг. ред. К. В. Завалко. Черкаси: Друкарня «Черкаський ЦНП», 2013. 162 с.
3. Завалко К. В. Основи інноваційної діяльності вчителя музики: навчально-методичний посібник. Черкаси: Друкарня «Черкаський ЦНП», 2013. 211 с.
4. Завалко К. В. Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти: монографія. Черкаси: Друкарня «Черкаський ЦНП», 2013. 520 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36572/1/K_Zavalko_Monograph_2013_IM.pdf
5. Модельні навчальні програми для 5–9 класів Нової української школи (мистецька освітня галузь). URL: <https://cutt.ly/sXfbjSU>
6. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / za zag. red. N. M. Bibik. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
7. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти. Теорія і методика музичної освіти: підручник. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. 528 с.

Додаткові:

1. Гущина Н. І. Нова українська школа: організація позаурочної діяльності в початковій школі на засадах партнерської взаємодії учасників освітнього процесу : навч.-метод. посіб. / Н. І. Гущина, Т. Г. Орлова, Л. Г. Кондратова. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с. URL: <https://cutt.ly/tXilAXe>
2. Пшенична Л. Післядипломна освіта – сучасні тенденції прогресу. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2016, № 3 (57). С. 439–448. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/1225>
3. Теорія і методика мистецької освіти: збірник науково-методичних статей / за ред. Ю. Ф. Дворника, О. В. Коваль. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2018. Вип. 1. 283 с. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/2000>
4. Теорія і методика мистецької освіти: збірник науково-методичних статей / за ред. Ю. Ф. Дворника, О. В. Коваль. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2018. Вип. 2. 214 с. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/1996>
5. Теорія і методика мистецької освіти: збірник науково-методичних статей / за ред. Ю. Ф. Дворника, О. В. Коваль. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2019. Вип. 3. 261 с. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/1999>
6. Теорія і методика мистецької освіти: збірник науково-методичних статей / за ред. Ю. Ф. Дворника, О. В. Коваль. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. Вип. 4. 294 с. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/1998>
7. Теорія і методика мистецької освіти: збірник науково-методичних статей / за ред. Ю. Ф. Дворника, О. В. Коваль. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. Вип. 5. 271 с.

Періодичні видання:

1. Журнал «Мистецтво та освіта»
URL: <https://artedu.com.ua/index.php/adm/issue/archive>

2. Українська музика: науковий часопис. URL:
<https://ukrmus.wordpress.com/home-ua/issues-ua/>